

ÇALMA

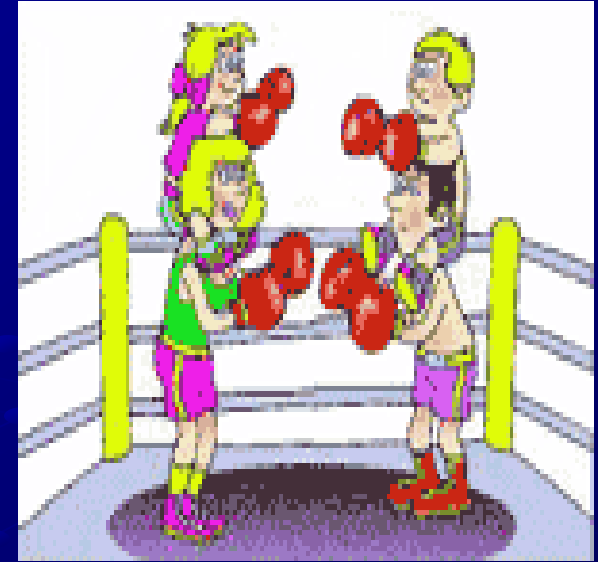

- ✓ Okul öncesi dönemde mülkiyet duygusu tam olarak gelişmediği için, çocuklar, başka birine ait bir eşyayı izinsiz olarak almanın kötü bir davranış olduğunu anlamakta güçlük çeker.
- ✓ Bu nedenle, çalma davranışının bir uyum ve davranış bozukluğu olarak ele alınabilmesi için çocuğun ilkokul çağına gelmiş olması gerekir.

NEDENLERİ

1. Hatalı anne-baba tutumları

- Aşırı disiplinli tutum
- Kıyaslamacı tutum
- Paraya aşırı düşkünlük veya cimrilik
- Maddi cezalar verme
- Gereksinimlerin giderilmemesi
- Önceki çalma davranışının pekiştirilmesi

● 2. Deęersizlik duygusu ve öz-güven eksiklięi

- Çocuğun kendini değersiz hissetmesi bu davranışı destekler.
- Kendini yetersiz hisseden çocuk değerli gördüğü eşyaları çalarak kendini değerli kılmaya çalışır.
- Yetersizlik duyguları taşıyan çocuğun anne-babasının aşırı koruyucu tutumu ve çocuğu sürekli kontrol etmeye çalışır tavırları çocuğun bu duygularını pekiştirir.
- Böylece, kendisine güvenilmediğini düşünen çocuk giderek öz-güvenini kaybetmeye başlar.

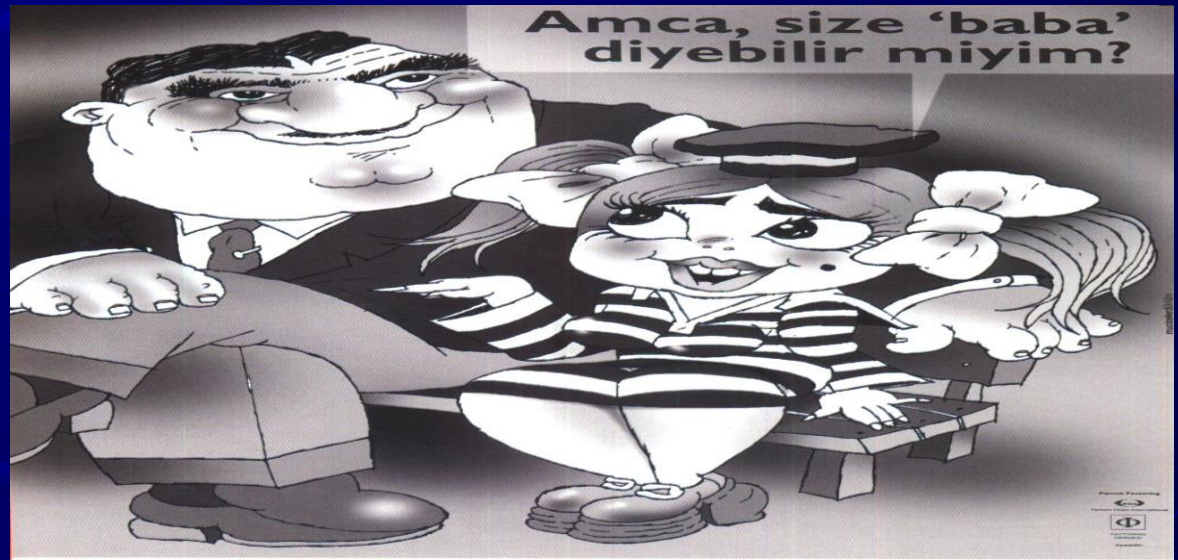
● 3. Kıskançlık ve rekabet duyguları

- Kardeşlerini veya başka çocukları kıskanan çocuklar yaşadıkları rekabet duygusunu bastırabilmek için çalma davranışı gösterebilirler.
- Bu nedenle uyum bozukluğu geliştiren çocuklarda çalmak, kıskanılan veya rekabet edilen kişiden öç almak anlamına gelmektedir.

4. Sevgisizlik ve ilgisizlik

- Fiziksel ve maddi ihtiyaçların giderilmemesi gibi, manevi ihtiyaçların giderilmemesi de soruna neden olabilmektedir.
- ocuk, başkalarına ait eşyaları alarak elde edemediği sevgi açığını gidermeye çalışır.
- Bu sebeple, kimsesiz çocuklarda, sokak çocuklarında ve aileleri tarafından dışlanmış çocuklarda çalma davranışının görülme sıklığı fazladır.

ÇOCUĞUN HIRSIZLIK YAPMASI NASIL ÖNLENİR?

- 1. Mülkiyet kavramını geliştirmek
- 2. Gerekli maddî ihtiyaçları karşılamak
- 3. Habersiz alma davranışlarını görmezden gelmemek
- 4. Doğru model olmak
- 5. Çocukla konuşmak , onu dinlemek

ÖNERİLER

- Çocuğa ödünç alıp verme ile başkalarına hissettirmeden alma arasındaki fark öğretilmelidir.
- Çocuklar doğuştan mülkiyet kavramına sahip olmadıkları için, çevrelerinde gördükleri hoşlarına giden ya da ihtiyaç duydukları şeyleri alabilirler. Çocuklara bazı isteklerini kontrol etmesini ve toplumsal bir değer olarak sahip olma hakkına saygı duymasını öğretmek, ahlaki gelişimleri açısından önemlidir.

- Çocuğun kendisine ait eşyalarının olması, onun izni olmadan eşyalarının alınmaması ya da başka çocuklara verilmemesi gerekir. Çocuğun mülkiyet hakkına saygı gösterilmesi çocuğun da başkalarının mülkiyet hakkına saygı göstermesini ve erken yaşta mülkiyet duygusunu kazanmasını sağlar.
- Ev içinde kendisine ait bir alanın (çekmece, oda, yatak vb.) olması çocuk için önemlidir. Bu sayede çocuğun başkalarını anlamasını kolaylaştırır.

- Çocuğun çevresindeki yetişkinler, başkalarının haklarına saygı gösteren bireyler olarak çocuk için model oluşturmalıdır. Evdeki bireyler birbirlerinin eşyalarını izinsiz kullanmamalıdır.
- İzin istemeden başkalarının eşyalarını alamayacağını öğretmek için bir şey istediğinde önce izin alması gerektiği sık sık hatırlatılmalıdır.

- Çocuklara 7-8 yaşlarından itibaren düzenli olarak harçlık verilmeli ve bu harçlıkla gerekli ihtiyaçlarını karşılamasına dikkat edilmelidir. Harçlığın miktarı yaşa, ekonomik olanaklara ve koşullara göre değişebilir.
- Pek çok sorunda olduğu gibi çalma davranışında da otoriter, aşırı koruyucu ya da ilgisiz ana baba tutumları olumsuz etki yapmaktadır. Böyle bir davranış oluşsa bile devam etmemesi için demokratik tutuma dayanan, sevgi ve ilginin esirgenmediği bir aile ortamı sağlanmalıdır.

- Çocuk herhangi bir yerden kendisine ait olmayan bir eşyayı aldığıında onunla inatlaşmak olayın boyutunu daha da olumsuz bir boyuta getirebilir. Çocuğun aldığı eşya, zorla elinden alınmak istendiğinde çocuk doğal olarak vermek istemeyebilir, ağlayarak ya da bağırarak tepki verebilir. Böyle bir durumda çocukla konuşmak çok daha işlevseldir. Çocuğa “bu bizim değil, izinsiz alamayız” tarzındaki açıklamalardan sonra “gel bak burada senin sevdiğin resimler var” deyip dikkatini başka yöne çekmeye çalışmak yararlı olabilir.
- Bir başka etkili yaklaşım da çocuğa önceden söyleme yöntemidir. Örneğin gidilecek yerle ilgili çocuğa yapılması istenmeyen davranışlar konusunda açıklama yapılmalıdır.

- Anne baba, öğretmen ya da diğer kişiler çocuğun çalma davranışı karşısında soğukkanlı bir tutum içerisinde olmalıdır. Özellikle ilk çalma davranışında anne babaların, okul yöneticilerinin, öğretmenlerin hem çok duyarlı ve toleranslı davranmaları, hem de davranışı göz ardı etmeyip nedenlerini araştırmaları gerekir. İlk çalma davranışında cezalandırma, davranışın sürüp gitmesine neden olabilir.

- Eğer ceza verilecekse, cezanın suç ile uyumlu olmasına ve olayın peşi sıra verilmesine dikkat edilmelidir. Verilen cezanın çocuğun davranışının sorumluluğunu alacağı şekilde olması önemlidir (örn; Arkadaşının herhangi bir eşyasını çalan çocuğun harçlığıyla bu eşyanın bedelini ödemesinin sağlanması gibi) Çünkü ceza tek başına öğrenme fırsatı yaratmaz.

- Hırsızlığı sanki üstünde konuşulursa çocuğa yapışıp kalacak bir etiket olarak algılamak doğru değildir. Çocuğa çalma davranışının bir kişilik özelliği olmadığını, hatalı bir davranış olduğunu ve tüm davranışlar gibi bununda değiştirilebileceği anlatılmalıdır. Bu aşamada çocuk eğer konuşmaya hazır değilse, anne baba en azından onu bu davranışının nedeni üzerine düşünmeye yöneltmiş olur.

- Çocuk başkalarına teŖhir edilmemelidir. Sıkça yapılan ciddi bir davranıŖ problemi haline gelmiŖse bir uzmanla paylaŖılmalıdır.
- Çocuk istenmeyen bir davranıŖta bulunsa da sevildiğini hissetmelidir. Sıcak bir iliŖkiyi temele alıp baŖlamak çoğu zaman iyi sonuçlar verir.

- Günümüzde gençlerin özdeşim modelleri büyük ölçüde değişmektedir. Toplumların olumlu örnekleri olan bilim öncüleri, büyük sanatçılar, adalet savaşçıları artık özdeşim örneklen olmamakta, yeni örnekler çıkar dünyasının, şiddet ortamlarının, hızlı zenginlerin içinde aranmaktadır. Gençlerin sosyal değerlerini ve inançlarını bunlar oluşturmaktadır. Bu yeni çevre de yakın arkadaşlar, internet'ten bulunan gruplar, TV ve sinemanın imajları olmaktadır. Bu değerlerle ailelerin geçmişten gelen değerleri arasındaki fark giderek büyümektedir. Geçmişten gelen arkadaşlık, dostluk, dayanışma değerleri, günümüzün rekabetçi yarışma ortamında yitip gitmekte, yerini nasıl olursa olsun üstün olma değeri almaktadır. Dürüst olma, hakkettiğini kazanma, kendi kazandığına sahip olma değerleri değişmekte, ne yolla olursa olsun, kimin olursa olsun sahip çıkma düşüncesi, yeni fırsatçı yaklaşımın değeri olarak ortaya çıkmaktadır. Bütün bunlar ailelerin ve öğretmenlerin çocukları yetiştirirken onlara temel insani değerleri kazandırmalarının önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.